

# bü l t e n



TMMOB  
Makina Mühendisleri Odası

Eylül 2004  
Sayı: 76

## KAMU PERSONEL KANUNU İLE ÇALIŞANLARIN GELECEĞİ KARARTILIYOR

Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen Kamu Yönetimi Temel Kanunu TBMM'nin açılışından sonra yeniden görüşmeye başlanacak. Bu kanunla birlikte, gündeme gelecek olan Kamu Personel Rejimi Yasa tasarısının mühendis ve mimarların da içinde yer aldığı 1.5 milyona yakın kamu çalışanını etkileyeceği beklenmektedir. Hazırlanan bu kanun tasarısı ile kamu çalışanlarının sayısı azaltılacak, sözleşmeli personel yaygınlaştırılacak, esnek istihdam ve performans dayalı ücret uygulamasına geçilecektir.

Gerçekleştirilmek istenen neo-liberal devlet reformu; personel, bütçe, merkezi yapı ve yerel yönetimler olmak üzere 4 temel alanda ilerlemektedir. Gündeme getirilen Kamu Personel Kanunu taslağı; Dünya Bankası, OECD, DTÖ, Avrupa Birliği orijinli yeniden yapılanma süreçlerinin bir ayağıdır. IMF'nin bu süreçteki rolü kamu harcamalarının kısılması, istihdamın ve üretimin daraltılması olarak kendini göstermektedir.

59. Hükümet tarafından hazırlanan bu taslak felsefesini Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü ve GATS anlaşmaları merkezli küreselleşme, özelleştirme, yerelleştirme politikalarından almaktadır. "Demokrasi aşığı, katılımcılıktan yana, saydamlık tutkunu, insan hak ve özgürlüklerine saygılı" AKP Hükümeti, nihayet büyük gizlilik içinde hazırladığı "Kamu Personel Kanunu Taslağı" nı kamuoyunun ve kamu emekçilerinin dikkatine bir "güz müjdesi" olarak sunmuştur.

Odamız, Kamu Yönetimi Temel Kanunu tartışılırken bu yasanın taslağında şimdi somutlaşmış olan pek çok

düzenlemenin olumsuzluklarına değinmiş, yeni düzenlemelerin bir yıkım yaratacağını belirtmişti. Şimdi, bu taslak ile yıkımın boyutları ve içeriği daha da netleşmiştir.

AKP'nin son şeklini verdiği taslak yasalarsa, kamu çalışanları "memur, sözleşmeli personel, diğer kamu görevlileri, geçici personel ve işçi" olmak üzere beş sınıfta istihdam edilecektir.

Öğretmen, doktor, mimar, mühendis ve veteriner unvanlarında çalışan memurlar sözleşmeli personele geçirilecek, iki kez olumsuz sicil alan memur ile bir kez olumsuz sicil alan sözleşmeli personelin görevine son verilecektir. Bu uygulamayla idari yapıların keyfiyeti söz konusu olacak ve siyasi kadrolaşmanın önündeki engeller kaldırılarak, çalışanların siyasal durumlarına göre değerlendirilmesi, çalıştırılması söz konusu olabilecektir.

Kanun Taslağının ilgili maddeleri "istihdam şekilleri, kadro ve pozisyonları" nı da düzenlemektedir. İstihdam şekilleri açısından bakıldığında yıkımın "tam zamanlı ve kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile geçici personel" alanındaki düzenlemelerle yapılması planlanmaktadır. Yöneticiler ile emniyet görevlilerini memur kadrosunda tutan taslak, diğer kamu çalışanlarını sözleşmeli personel pozisyonuna taşımayı amaçlamaktadır. Kısacası, polisler ve yöneticiler dışında kalan tüm memurlar tam ya da kısmi zamanlı sözleşmeli personele dönüştürülecektir.

Devamı 3. sayfada

Taslağın ilgili maddesi kamu emekçilerinin bu yasa ile maruz kalacağı yıkımı açıkça göstermektedir. Bu maddeye göre, "Bulunduğu kurumda veya başka kamu kurumlarında bu Kanuna göre aralıksız 10 yıl süreyle sözleşmeli personel olarak istihdam edilmiş olanların, bu kanunda ve sözleşmelerinde gösterilen görev, yetki ve sorumlulukları ihmal etmedikleri sürece sözleşmeleri yenilenir". Bir başka deyişle, 10 yılı tamamlamamış olan sözleşmeli personelin işine her an son verileceği anlamı çıkar. Bu yasa ile sözleşmeli personele dönüştürülen tüm kamu emekçilerinin gelecekleri belirsizleştirilmekte, kişilikleri teslim alınmaya çalışılmaktadır. Bu düzenleme ile "işveren" ile uyumlu çalışan, ona biat eden, onun ihsanları ile yetinen bir kul yaratılmak istenmektedir. İşsizliğin yüksek oranlarda seyrettiği, genç işsizlerin daha düşük ücretlerle mevcut kamu emekçilerinin yerinde olmaya can attıkları bir ortamda yıkımın etkileri daha derin ve ağır olacaktır.

Bu taslak ile kamu emekçilerinin sosyal güvenlik hakları kısıtlanmakta, işsiz kaldığı anda da ortadan kaldırılmaktadır. Bu taslağa göre büyük bölümü sözleşmeli personele dönüştürülecek olan kamu emekçileri, sözleşmeleri uzatıldığı sürece sosyal güvenlikten yararlanabilecektir. Sürekli olarak işsizlik tehdidi altında yaşayan kamu emekçileri geleceklerini güvence altına alabilmek için sosyal güvenlik alanında yeni arayışlara girmek zorunda kalacaktır.

Bir diğer düzenlemeye göre "Memurlar ve sözleşmeli personel özel kanunda belirtilen istisnalar ve hükümler çerçevesinde sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilir" maddesi vardır. Burada sendikal örgütlenme hakkı yasal olarak verilmiştir. Ancak, uygulamada bu yasal düzenlemenin hiçbir anlamı olmayacaktır. Zira, sözleşmesinin uzatılması baskısı altında kalan pek çok emekçi sendikadan uzak durmayı yeğleyecektir. Çünkü işçi dünyasının deneyimleri göstermektedir ki iş güvencesinden yoksun çalışanlar sendikalaşmaya kalktığında işlerine hemen son verilmektedir. Bu taslağın yasallaşması ile birlikte, pek çok sendika üyesi "ya iş ya sendika üyeliği" seçimi nedeni ile işsizlik ikilemi içinde kalacak, işsiz kalmaktansa sendikasız kalmayı yeğleyecektir. Zira, taslak sözleşmeli

personelin sendika üyesi olması nedeniyle işine son verilemeyeceği yönünde bir düzenleme yapmamıştır. Böyle bir düzenleme yapılmaması, zımni olarak sendikacılığa bakış açısının da sıcak olmadığını gösterir. Zaten taslağın 30. ve 31. maddeleri sendikaları da anlamsız kılmaktadır. Yani bu maddelerle kamu çalışanlarının eylem ve grev yapma hakkı ellerinden alınmaktadır.

Diğer bir konu ise çalışma süreleriyle ilgili. Burada kural olarak Cumartesi ve Pazar tatil kabul edilmektedir. "Ancak özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri" de tespit edilebilmektedir. Yani, Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmaktan çıkarılıp, tıpkı İş Kanunu'nda olduğu gibi başka günler tatil olarak tayin edilebilecektir.

Nereden baksanız "Kamu Personel Kanunu Taslağı" kamu emekçilerini bekleyen her zamankinden daha vahim ve tehlikeli bir yıkım hazırlığıdır.

Sonuç olarak bu yasayla yüzbinlerce kamu çalışanı, iş güvencesinden yoksun kalırken, buna bağlı olarak işsizlik tehlikesi, sosyal güvenlikten yoksun kalma, dolayısıyla yoksullaşma tehlikesi ile sürekli olarak karşı karşıya kalacaktır.

Odamız, kamuda hizmet üreten emekçilerin temsilcileri olan sendikalar ve meslek örgütlerinin de taraf olduğu bir reform programı hayata geçirilmesini savunmaktadır. Bu bakış açısıyla odamız 59. hükümet tarafından gündeme getirilen küreselleşmeci, rantçı, IMF'ci, GATS'cı, DB'ci politikaların karşısındadır. Halktan, ulusal bilim ve teknoloji politikalarından, sanayileşmeden, üretimden ve hakça bölüşümden yana politikaların hayata geçmesinden yanadır. Üyelerinin ve kamu çalışanlarının haklı ve meşru mücadelesinde onların emek örgütleriyle yanyana gelerek yıkım yasalarına karşı mücadelesini sürdürmeye, gerçekleri kamuoyu ve halkla paylaşmaya kararlıdır.

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası  
Yönetim Kurulu**